

Kursê Kirdkî Dest Pêkeno

Komela ziwana huner û kulturî ZIWAN-KOM de Kursê Kirdkî Hewna Dest Pêkenê

Komela ziwana huner û kulturî ZIWAN-KOM ke par menga tebaxe de Dîyarbekir de awan bibî û xo rê aktuelkerdişê kirdkî kerdo hedef, kursê musnayişê wendiş û nuştîşê ziwani dewam kena.

Par payîzî ra nat, komele di rey kursê kirdkî organîze kerdbî. Komela ZIWAN-KOMî wazena reya hîrêyine Dîyarbekir de dewreyê kursan bido destpêkerdiş. Seba kursî di grûbî virazîyenê: Grûba yewine, kesê ke

kirdkî zanê la wendiş û nuştîş de zehmetî ancenê. Grûba diyine zî, kurmancê ke wazenê kirdkî bimusî ra yena pê.

Her di dewreyanê verênan yê kursî de Roşan Lezgîni derse dabî, nê kursê ke newe yenê organîzekerdiş de zî hewna o derse dano.

Kursê ke verê cû virazîyabî, hewte de rojêk bî. La na rey komele plan kena ke hewte de tewr tay hîrê rojî kurs bêro dayîş.

3

Awbendî Tebîetê Ma Wêran Kenê

Projeyê Santralê Hîdroelektrîkî yê dewleta Tirkîya heyat û tebîetî Kurdistanî kenê xirab. Nimûneyo peyên qezaya Dîyarbekirî Pasûr o.

Projeyê awbendan yê dewleta Tirkîya "HES" (Santralê Hîdroelektrîkî) kamca de virazîyenê, heyat û tebîetî kenê xirab. Nimûneyo peyên qezaya Dîyarbekirî Pasûr de bî. Awbendê ke serê Çemê Pasûrî de ameyê viraştene, o dorme de her çî kerdo huşk, dereyan de awe nêmede û zafê heywanê dorûverî merdî yan zî cayê xo mecburî terk kerd.

Dinya de kam cayo ke tede barajî ameyê viraştene, heyat yeno vindernayene, însanî koç kenê.

3

Reklamê bi Kurdî Êdî Serbest ê

Tirkîya de êdî heme radyo û televîzyonan de reklamê bi kurdî serbest ê. Dezgeyê kontrolê weşana radyo û televîzyonanê Tirkîya "RTÜK"î desturnamayê xo de tayê madeyî vurnayî û bi no hawa qedexeyê reklamê bi ziwananê teberê tirkî de wedarîya.

Bi no qayde, êdî radyo û televîzyonê ke bi kurdî weşane kenê ra teber, heme radyo û televîzyonê ke Tirkîya de weşane kenê, eke biwazê eşkenê bi kurdî reklam biweşanê.

3

Edîtorî ra

Roşan LEZGÎN

Seba ke merdim tayê çîyan bivîno, zêhn û hişêko zêde yan zekayêka tuje qet lazim nîya.

Mesela, mi bi sernameyê "Tokyo de camî de bi hîrê ziwana xutbe yeno wendiş" xeberêk wende. Ez vana qey na xebere kanalanê televîzyonî yê tirkî de, rojnameyanê înan de zî weşaniya.

2

Ax Zûnê Dayka Mi

Nûrî KELEŞ

Axu waxê mi, qarîne mi çewî nêşnawitîn. Mi nêzûnên ez se kerî. Mi xwi bi xwi vatîn "Yowna astere azmîn ra reeskîya!" Zûnê ma de nînsuyên, nîweşaniyên, naye ser o mi vatîn wextê vernîyûn de zaf astereyî ameyê şîyê, ina hewi dore ameya ma.

4

Mela Beran û Seydayê Xasî

Xurşîd MÎRZENGÎ

Bi eslê xwi nameyê ci Mela Mehemed o. La te ra vanê, "Mela Beran". Mela Beran dostê Seydayê Xasî yo. Çarşîya Veşaya de dikandar o. Heya ew roce Seydayê Xasî te ra nêpersayo ke çî rê te ra vanê, "Mela Beran!"

5

Eşq

Bedrîye TOPAÇ

Ez niştbiya ro mi cuya xo ya dirîyaya û gunekare bi derjenîya mergî kêl kerdene. Xeylê wext bî ke zerrîya mi de waştîyê zurekerî gêrayenê. Mi înan ra hes nêkerdene.

6

Arîsto Îbo

Sînan SUTPAK

Embaz Îbo welatperwerêdo aktîf bi. O, bi sedemo ki endamandê rêxistinda şardê kurdî rê ardimkarî kerdbî amebi teştîş û dekwetbi hepisxanêde Semsûrî.

6

Kose û Hîrê Birayî

Wehdet SÎWANIJ

Şarê ma na seserra peyêne de hetê dewletanê kolonyalîstan ra zaf xapîya, xeyal û hêvîya xo şikiya. Nika ez şima rê yew mesela vana. Na mesela hal û rewşa şarê ma û dewletanê kolonyalîstan zaf hol nawnena.

7

EDÎTORÎ RA

Roşan LEZGÎN

Seba ke merdim tayê çîyan bivîno, zêhn û hişêko zêde yan zekayêka tuje qet lazim nîya.

Mesela, mi roja 12.08.2011 de, keyepelê înternetî yê rojnameyê **Zamanî** de bi sernameyê "Tokyo'da camide üç dilde hutbe okunuyor" (Tokyo de camî de bi hîrê ziwanan xutbe yeno wendiş) xeberêk wende. Ez vana qey na xebere kanalanê televîzyonî yê tirkan de, rojnameyanê înan de zî weşaniya.

Muhtewaya na xebere de yeno qalkerdiş ke paytextê Japonya Tokyo de bi nameyê "Tokyo Camii ve Türk Kültür Merkezi" yanî "Camîya Tokyoyî û Merkezê Kulturî yê Tirkan" yew awanî esta.

Îmamê "Camîya Tokyoyî û Merkezê Kulturî yê Tirkan" **Ensari Yentürk**, xebere de malumat dano vano, "Camîya Tokyoyî tena sey yew îbadetxaneyî xizmet nêdana, eynî wext de sey merkezê kulturî, sey kulîyeyêk fealîyetanê sosyalan zî kena." Goreyê vatişanê îmamî ra, çîyo tewr balkêş yê na camî no yo ke xutbe bi hîrê ziwanan,

yanî bi japonkî, tirkî û îngilîzkî yeno wendiş.

Şexsen tu îtirazê mi çin o ke yew camî de bi hîrê ziwanan xutbe bêro wendiş. Ganî îtirazê tu kesî zî çin bo. Çünke hawayo ke mela xebere de vano, Japonya de qasê 100 hezar ra heta bi 300 hezar musulmanî estê. Nê musulmanî tewir bi tewir millet û welatan ra yê. Îhtimal o ke roja îneyî, her milletî ra musulmanî camîya Tokyoyî de nimajê xutbeyî eda kenê. Helbet heqê her musulmanî esto ke xutbe de çî yeno vatiş, mela qalê çî keno, fehm bikero.

Ma ferz bikîn ke ez nê mela **Ensari Yentürkî** ra bipersî vajî, "Melayo delalî, ti zaf baş kenî ke paytextê welatêkê sey Japonya de, camî de, bi hîrê ziwanan xutbe wanenî. Labelê qezaya Çewlîgî Dara Hênî, dew û mezrayê aye heme hurr kird ê. Pêro musulman ê. Her mehla de, her dew û mezra de camî esta. La hem merkezê Dara Hênî de hem dew û mezrayan de, heme camîyan de xutbe û wazî tena bi tirkî yenê dayîş. Gelo mumkin o, nê camîyan de tirkî û kirdkî piya xutbe bêro wendiş?" Ez sond wanena, do mela **Yentürk** (Yenen Türk!) derhal rî û rûçikê xo tîrş û tehl bikero. Qalê yewîye û piyabîyayîşî (birlik beraberlik) bikero. (Çünke *birlik*

beraberlik tena bi ziwanê tirkî beno!) Hezar dere û derxoleyan ra awe bikirişno; qalê xirabîya cîyakarîye bikero. Sey hophopikî xo wedaro û sey keloxlanî xo bido erd ro, nat û wet ziwanê ey fek de sey çerxê meqlebî bi-geyro û mi poşman bikero, mi sucdar bikero ke mi na perse persaya. Heta ke mi "terorîst" îlan bikero...

Bi nê ziwanî, ez tirkan ra, melayanê înan ra çîyêk nêvana. Ez vajî zî, ne mi ra fehm kenê, ne mi eşnawenê. Eke ez bi tirkî zî vajî, seba ke hesabê camêrdan nêno, nêwazenê mi fehm bikerê, qey bi zor o! Xora, mêrikan musulmanîye, tirkperestî û nijadperestîye têro pişta û sey cubeyî ro beşna xo feselnaya. Mêrikî, dewleta xo esta; artêşe, polîs, mehkeme, heps û zindan, dîyanet, unîversîte, mektebê xo estê. Çimê înan ma birnayo; se-reyê ma wina wişkawişk dekerdo binê çengileyê xo ra.

Şitê here înanê rê helal, şitê manga ma rê heram!

Ma bêrin ma ser.

Neke tena Dara Hênî, zafaneyê kurdanê Kurdistanê Bakurî musulman ê. Eke ti mi ra bipersî, zafê înan bawerîya xo ya dînî de wişk ê. Qale ke ameye dîn û îmanî ser, merdim nêşkeno înan ra vajo dû adirê şima ra yeno. Mesela, eke rojeyê Re-

mezanî de xortêko naşin Dara Hênî de yan Çewlîg de xo şaş bikero û eşkera cixara bişimo yan qurtêk awe xo fek kero, hewar halê dayka ê lejekî rê! La qet nêno vîrê kesî ke bipersê vajê, "Çira camîyan de xutbe û wazî bi kirdkî nêno dayîş? Çi semed ra ziwanê îbadetî tena tirkî yo?"

Nê melayê mayê ke xebere dayîş de dore nêdanê kesî, gelo nêzanê ke camîyan de musulmanîye xizmetê tirkîstîye de ya? Gelo nêzanê ke ê bi xo xizmetê asîmîlekerdişê milletê xo kenê, ziwan û kulturê milletê xo çin kenê?

Gelo melayê mayê kurdî pozîsyonê xo û melayê tirkî, mela Ensari Yentürkî muqayese nêkenê, nêdanê têver?

Mela Ensari Yentürk, tîya ra dano piro şino welatêkê sey Japonya de bi tirkî wazan dano, bi tirkî xutbe waneno.

La melayê ma?

Melayê mayê ke ewnîyayê sîya û sipî ra, dewa xo de, bajarê xo de, şarê xo rê bi ziwanê tirkan wazan danê, xutbe wanenê. Cesaret nêkenê yew kelîme bi ziwanê ke Homayî dayo înan, Homayî rê îbadet zî bikerê.

Ez vajî se?

Rojeyê Remezanî ro musulmanan bimbarek bo, bibo wesîleyê edalet û heqanîyetî.

DERSA ZIWANÎ - 11 (Vurîyayîşê Vengan)

Amadekar: Roşan Lezgîn

Nuştişê ziwanî de vengî çiqas sey yewbînan bêrê nuştiş, formê çekuyan (kelîmeyan) çiqas eynî bê, ziwan hende standardîze beno. Ziwan standard hem hetê nuştişî ra hem hetê fehmkerdişî û musayîşî ra rehetîye xo reyde ano. Ziwan çiqas rehet bo hende asan yeno şuxulnayîş.

Kirdkî de tayê vengî estê ke telafuz de ca ra ca, mintîqa ra mitîqa vurîyenê (bedilîyenê), cîya yenê vatiş. Na derse de ma bala xo danê nê vengyan ser.

1) -an

Tayê cayan de herinda vengê "-an"î de "-ûn", "-on", "-û" yan zî "-o" yeno vatiş. Nimûneyî:

banan > **bûnûn**, **bonon**, **bûnû**, **bono**

dewan > **dewûn**, **dewon**, **dewû**, **dewo**

mangan > **mûngûn**, **mongon**, **mûngû**, **mongo**

zanayan > **zûnayûn**, **zanayon**, **zûnayû**, **zonayo**

Grûba Xebate ya Vateyî ke seba standardîzekerdişê kirdkî xebitêna, pêşniyaz kena ke ma nuştiş de nê vengyan ra, vengê "-an"î tercîh bikin.

No hawa vurîyayîşê vengyan ca ra ca tayê çekuyanê bînan de zî

beno. Nimûne:

nan > **nûn**, **non**

camî > **cûmî**, **comî**, **cumî**

Nînan ra, bitaybetî nuştiş de, formo ke tercîh beno, formê "a"yî yo.

2) -am

Kirdkî de vengê "-am"î zî ca ra ca vurîyeno. Nimûneyî:

kam > **kûm**, **kom**

lamba > **lûmba**, **lomba**

name > **nûme**, **nome**

tam > **tûm**, **tom**

zama > **zûma**, **zoma**

3) Vengê J, C, Z

Kirdkî de tayê çekuyan de nê vengî ca ra ca cîya yenê vetiş. Grûba Xebate ya Vateyî pêşniyaz kena ke ma nê vengyan ra vengê "J"yî tercîh bikin. Nimûneyî:

çije > **çice**, **çize**

dej > **dec**, **dez**

dewij > **dewic**, **dewiz**

dêrsimij > **dêrsimic**, **dêrsimiz**

erjan > **ercan**, **erzan**

lajek > **lacek**, **lazek**

lojine > **locine**, **lozine**

nimaj > **nimac**, **nimaz**

projine > **procine**, **prozine**

roj > **roc**, **roz**

roje > **roce**, **roze**

vaje > vace, vase

4) Vengê "K" û "Ç"

Kirdkî de tayê çekuyî estê ke tayê cayan de bi "K" tayê cayan de bi "Ç" yenê vatiş. Hîna zaf zî gama ke vengê "K"yî dima vengê "Î", "E" yan "Ê" yeno, no veng vurîyeno sey "Ç" yeno vatiş. Grûba Xebate ya Vateyî nê her di vengyan ra "K" tercîh kerdo. Nimûneyî:

kefî, **kefiye** > **çefî**, **çefye**

keye > **çeye**

keyf > **çêf**

kêna > **çêna**

kêneke > **çêneke**

kêran > **çêran**

5) Vengê "O" û "WE"

Kirdkî de tayê çekuyî estê ke eslê xo tirkî yo û bi "O" dest pêkenê la tayê cayan de sey "WE" yan "WÎ" vajîyenê. Nimûneyî:

ocax > **wecax**, **wîcax**

ocaxkor > **wecaxkor**, **wîcaxkor**

oda > **weda**

olacax > **welacax**, **welcax**

ordege > **werdege**

ortax > **wertax**

orte > **werte**

Grûba Xebate ya Vateyî vengê "O"yî pêşniyaz kena.

Ferhengek

boraqe (m): adak

bover (n) karşı yaka

ciqlîlî (m): sürtünmeden

kaynaklı huylanma

dole (m): gölcük

goleke (m): gölcük

hezîrane (m): bir çeşit sarık

hope (m): gölet

hopeke (m): göletçik

hophopik (n): ibibik kuşu

kemere (m): taş

kerkinc, **-e**: yengeç

kevze (m): yosun

kiriştîş (n): taşıma

kokim, **-e**: yaşlı

melhefe (m): tülbent

nîjad (n): ırk

pêlek (n): torbacık

qoçî (zh): boynuz(lar)

rar (n): yol

rasterast: doğrudan doğruya

rîpel (n): sayfa

rojname (n): gazete

rûçik (n): yüz biçimi

saqo (n): gocuk

seydar, **-e**: avcı

teba/tiway: bir şey

tepiştîş (n): tutma

terriye (m): koyun kuyruğu

tevizikî (zh) : gerinme-titreme

xapa destî (m): el bileği

xumare (m): örtü/örtünme

Dîyarbekir de Kursê Kirdkî Dest Pêkeno

Komela ziwane huner û kulturî ZIWAN-KOM ke par menga tebaxe de Dîyarbekir de awan bibî û xo rê aktuelkerdişê kirdkî kerdo hedef, kursê musnayîşê wendiş û nuştîşê ziwani dewam kena.

Par payîzî ra nat, komele di rey kursê kirdkî organîze kerdbî. Her di dewreyan de zî kursî zaf bisewîye û berhemdar vîyartbîy. Netîceyê her di kursan de zaf kesan dest bi nuştîşê kirdkî kerdbi. Çünke kursê kirdkî yê ke komela ZIWAN-KOMî dana, zafane bi hawayê xebata atolye vîyarenê.

Komela ZIWAN-KOMî wazena reya hîrêyine Dîyarbekir de dewreyê kursan bido destpêkerdiş. Seba kursî di grûbî virazîyenê: Grûba yewine, kesê ke kirdkî zanê la wendiş û nuştîş de zehmetî ancenê. Grûba diyine zî, kurmancê ke wazenê kirdkî

bimusî ra yena pê.

Her di dewreyanê verênan yê kursî de Roşan Lezgîni derse dabî, nê kursê ke newe yenê organîzekerdiş de zî hewna o derse dano. Kursê ke verê cû virazîyabî, hewte de rojêk bî. La na rey komele plan kena ke

hewte de tewr tay hîrê rojî kurs bêro dayîş.

Seba nê kursî, mîyanê hewteyî de do çend rojî kurs bêro dayîş, hewna, mîyanê roje de saeta kursî badê muracatî do kursîyeran reyde pîya tesbît bibo.

Komele her di dewreyanê verênan de seba kursî tu ucuretêk teleb nêkerdbi. Nê dewreyî de zî ancîna tu ucuret teleb nêkena.

Kesê ke Dîyarbekir de wazenê beşdarê kursê kirdkî bibê, ganî bi telefon, e-mail yan zî rasterast muracatê komela ZIWAN-KOMî bikerê.

No dewreyê kursî roja 20.08.2011 de dest pêkeno.

Seba muracatî:
Telefon: 0 412 223 03 69
E-mail:

newepel@hotmail.com,
lezgin@hotmail.com

Reklamê bi Kurdkî Êdî Serbest ê

Tirkîya de êdî heme radyo û televîzyonan de reklamê bi kurdkî serbest ê. Dezgeyê kontrolê weşana radyo û televîzyonanê Tirkîya "RTÜK"î desturameyê xo de tayê madyî vurnayî û bi no hawa qedexeyê reklamê bi ziwananê teberê tirkî de wedariya.

Demeyê raydayîşî de mîyanê endamanê heyeta dezgeyê "RTÜK"î de munaqeseyî vejîyayê. Çünke hîrê endamê dezgeyê "RTÜK"î ke kontenjanê CHP û MHP ra ameyê weçînayîş, vera serbestkerdişê reklamê bi kurdkî de ray daya. La her panc endamê ke kontenjanê AKP ra weçîniyayê, hemîne seba serbestkerdişê reklamanê bi kurdkî ray daya.

Bi no qayde, êdî radyo û televîzyonê ke bi kurdkî weşane kenê ra teber, heme radyo û televîzyonê ke Tirkîya de weşane kenê, eke biwazê eşkenê bi kurdkî reklaman biweşanê.

Hetanî di mengî badêna do vurnayîşê desturameyê "RTÜK"î bikewo kar.

Awbendî Tebîetê Pasûrî Xeripnenê

Projeyê awbendan yê awdeyîşî yan yê dewleta Tirkîya "HES" (Santralê Hîdroelektrîkî) kamca de virazîyenê, heyat û tebîetî kenê xirab. Nimûneyo peyên qezaya Dîyarbekirî Pasûr de bî. Awbendê ke serê Çemê Pasûrî, Çemê Sarim û Çemê Şekiran de ameyê viraştene, o dorme de her çî kerdo huşk, dereyan de awe nêmendê û zafê heywanê dorûverî teyşanî ver merdî yan zî cayê xo mecburî terk kerd.

Dinya de kam cayo ke tede barajî ameyê viraştene, heyat yeno vindernayene, însanî koç kenê. Ewropa û Amerîka de, şarê înan êdî nêverdeno ke bendawî bivirazîyî û mîrasê kulturê înan bixeripîyo. Duştê naye de

Tirkîya de hîna viraştîşê awbendan, bitaybetî Deryaya Sîyaye û Kurdîstan de, dewam beno. Dîyarbekir Pasûr de viraştîşê awbendî ra tepîya dorûverê Pasûrî de tebîetî zaf zîzar dî. Maseyî nêne diyene, heywanê kovîyî kî bîyê zaf kêmi. Aye ra kî dot awa

çemî semedê qilêrî ra nêna şimitene. Seba ke nêşkenê cayê xo bivurnî, tewr zaf zîzar kî nebatî (flora) vînenî.

No duşt de şarê Pasûrî yew platform na ro. Seba ke dewakerdişê şarê Deryaya Sîyaye ser o tayê awbendî iptal bîy, şarê Pasûrî kî ceribneno ke bi protestoyan virênîye ro viraştîşê awbendan bigêro. Derheqê platformî de Metîn Kiliç vano: "Verê, çemê Pasûrî sey çemê Munzurî zelal û rindek bî. Badê ke awbendî amey viraştene, rindekî û zelaîya çemî xeripîya. Baraj her ca keno qilêrin, keno axûyin. Tena tebîet ney, însanî û heywanî zî zîzar vînenê."
(dersiminfo.com)

Kurdkî Pereyê Îraqî Ser o

Banka merkezî ya Îraqî roja 14.08.2011 de bi hawayêko resmî îlan kerd ke do hîrê sifirî dînarê Îraqî ra bêre vistene û pereyî ser o bi ziwane erebkî, kurdkî û îngilîzkî nuştîyê estbê.

Karbidestê bankaya merkezî ya Îraqî Dr. Mezher Mihemed Salihî yew beyanat da rojnameyê El-Sebahî û va: "Vistişê hîrê sifiran tu tesîro negatîf pereyî ser o nêkeno. Do pereyê neweyî, hawayo ke ameyo program kerdene, hêdî-hêdî dekewê pîyase û pereyê kanî bêre arêdayene. Pereyê neweyan ser o do bi hîrê ziwanan, bi erebkî, kurdkî û îngilîzkî nuştîyê estbê."

Ajansêka Newîye ya Kurdan Abî

Kurdîstanê Rojhelatî de ajansêka newîye ya xebiran abî. Çend rojnamevanê kurdî ameyê têhet û bi nameyê **Ajansa Nûçegihaniya Kurdistanê - Kurdpa** ajansêka xebiran awan kerda.

Goreyê malumatê ke karbidestê ajanse danê, seba ke Kurdîstanê Rojhelatî û Îran de wareyê xeberguzarî û çapemenîya kurdî de venganeyêk esto, înan na ajanse awan kerda. Ê

do Kurdîstanê Rojhelatî û Îran ra, hewna, parçeyanê bînan yê Kurdîstanî ra xeber û raporane hîrayan biweşanê.

Keyepelê înternetî yê ajanse de qîsmê îngilîzkî, fariskî û kurdî estê. Qîsmê kurkî hem bi alfabe ya latînkî hem bi alfabe ya erebkî weşane keno. Keyepel de qîsmêko muhîm zî derheqê he-

qanê merdîman de yo.

Karbidestê ajanse vanê, bi şerto ke çime bêro nişandayîş, heme dezgeyê çapemenîya kurdan eşkenê bi serbestî xeber û raporane keyepelê înan ra bigîrê û biweşanê.

Adresa înternetî ya keyepelê Kurdpa wina yo: <http://www.kurdpa.com/index2.php>

Ax Zûnê Dayka Mi

Nûrî KELEŞ

Sereyê mi dejên, mi zerrî gu-rêtbî. Axu waxê mi, qarînê mi çewî nêşnawitîn. Mi nêzûnên ez se kerî. Quwet çuegûnê mi de nêmendbi. Mi xwi bi xwi vatîn "Yowna astere azmîn ra rees-kîya!" Zûnê ma de nînsyên, nîweşanîyên, naye ser o mi vatîn wextê vernîyûn de zaf astereyî ameyê şîyê, ina hewi dore ameya ma.

Ma vera (duştê) tarîxî de gerek lingûnê xwi lez hewanîn û gûmûnê xwi lez berzî. Çunkî lezê ma esto. Trêna şarî rowna amêya şîya feqet ma trêna ra warmende yê. Inayê ma wêranîye ya. Her çî tehmê xo kuekê xwi ra gêno. Merdim wexto ge yew çî weno, tehmê ê çî pê zûnê xwi fehm keno. Ino fehmbîyayîş û zûnê cematî her çî ciwîyayîşî ya vejîno werte. Eke zûnî mi estbo ez esta, eke zûnê mi çinî bo, ez çinî ya.

Qalkerdişê zûnê dayka merdimî ra weşêr çîyo weş çinî yo. Hela ge pê zûnê dayka merdimî bîyero qalkerdiş, zerrîya çewî, mezgê çewî, hîşê merdimî û leşa merdimî yew ê. Ti qalkerdişê zûnê dayka xwi goştarî kenê, ruh, gan û leşa merdimî pêra lerzenê. Her yow qale merdimî sere ra hetanî lingan leqna û merdim pê mutêsîr beno.

Zûnê merdimû bibo û merdim pê zûnê xwi qal nîkero, hêdî-hêdî xwi vîr ra biko, o mehel

merdim qêdeyo ge keyê xo, xis-mûnê xwi, dadî û babîyê xwi, yew bi yew vînî biko, yeno ina mana. Merdim eger pîyorê keye û qowmê xwi kerd vîn, sêwir mûnen.

Eke kes pê wayîr vejîya hol o, eke kes pê wayîr nîvejîya, sêwir mireno şino. Zûnî zî inhawa yê. Zûno bêwayîr qêdeyê qijê sêwirî row miren şin.

Eke zûnê merdimî estbo şex-sîyetê merdimî, hesîyetê merdimî esto. Zûnê şarî ti sey bilbilan zî qal bikî, hîç tehm nîdûn merdimî. Eger ti zûnê şarî ra tehm bigîrî, a game to zûnê xwi û şexsîyetê xwi kerdo vîn. Ti zûnê xwi qal mek, vaj ez ina ina ya. Ina qale bê zurkerdişî, çîyo bîn nîya.

Û eke merdim seyêre bo gerek sayan bigêro ne? Ti bîyêr seyêre be û engure bigîr, nîzûna mişmişû bigîr.. La in qêde ben? Îta de asen, çîyo ge tebtîetî rê ters bo, eke qelapey bo, weş nîyo. Derd û kulê ma ne engurê şarî

ne zî mişmişê şarî yê. Ez vûna fekê xwi pê fêkîyanê şarî meheremnerîn. Ez vûna tehmê fekê şarî hengimên û gueşt bo, rûwên fekê înan ser ra şîyero, ti yow tehm tira nîvînên. Wa yow leteyê nonê wişkî bo, wa nonê ma bo. Merdim gerek tehmê fekê xwi bi tehmê fekê şarî ya degîş nêko.

In vateyê Rençber Ezîzî rê amenna la bes nîyo. Ma gerek mîyanê ciwîyayîşê xwi de, ruejane timûtîm zûnê xwi qal bikî.

Ez ha hefsê Çewlîgî de mûnen. Mi dewaya PKK ra hîris serrî ceza gureta. Ez Sîwûn ra ya. Sîwûnê Dara Hênî. Dewa Pehnê ra ya. Ez wazena kovara (dergi) şîma rê bibî abone...

Mi eşnawit rojnameyê Newepelî vejîyayo, ez zaf şa bîya. Çend hebî rojnameyê Newepelî resay mi, mi wendî. Weşê mi ra şî. Çîyê ge merdim rexne biko zaf ê labelê ina zaf hol û. Raştî û şaşîya xwi ya no rojname sere û çimanê ma ser ameyo, xeyr ameyo. Ma gerek xewata zûnê ma ser, gureyê zûnê ma ser, pê wayîr vejîn.

O ge vano nusnayîşê in zûnî şaş o, qelbapey o, wa o bîyer raşt binuso! Heya ge yow çî nîvejîyo werte, raşt û çowtîya ey zî nîasena. Ez vûna oyo ge heyra xwi çowtî û şaşîyan ra peyser gêno, çîna zanayîşê ey esto, wa bîyer werte de rueno. Ma gerek nîmeyê vengî yê şûşeyê awe ser qalî nîkî, nîmeyê dekerdeyî ser zî qal bikî. Ê ge in gure de kowtê rahîr, wa vernîyê yîn akerde bo.

Etîya ra pey destûn mi ra çîna bîyero, ez paştî dûna şîma. Vîstûnikî, şîrî çîna mi dest ra bîyero, ez nusena. Mi di-hîrê hebî vîstûnikî nuştê. Ez înan hol bîyarî pêser, şîma rê erşawena.

Mektubanê bînûn de ez şîma rê fikrê xwi nusena. In mektuba verîne de mi indêk nuşt. Ez xewata şîma bimbarek kena. Waştîşê mi şîma hertim hîna zîyed aver şîyêrî. Hertim bicuyîn.

In mektuba verîne mi zûnê dayka xwi de nuştê.

Ax zûnê dayka mi, ti çendîk weş î.

Xewat û gureyê şîma de serberzî wazena.

Xatir bi şîma. Bimûnîn weşî de.

08.08.2011

Roşnvîre

Deniz D. PÎREJMANIŞ

Nê nuştayî de ez qayîl a ke babeta roşnvîriye ser o vindero û fikrê xo wendoxan reyde pare bikero. Semedo ke mîyanê ma kurdan de camêrd serdest o û qalîkerdiş û fehm de camêrd hîna aver de aseno, coka wexto ke roşnvîr vajîyeno mezgê ma yê civakî de tena camêrd yeno fehmkardiş.

Nê nuştayo ke ez babeta roşnvîriye ser o nuseno, fehm û nîyetê mi de ez hem cinîyan û hem zî camêrdan qest keno. Vatiş û nuştîş de her çiqas xususîyetê zîwanê ma kirdkî de makî û nêrî estê zî ez qayîl a cumleyanê xo bi goreyê prensîbê çîyayîya pozîtîfe (pozîtîf ayîrîmcîlik ilkesi) "roşnvîre" bixebetna. Yanî tîya ra pey cumleyanê nê nuştayî de kerdox (özne) cinî ya.

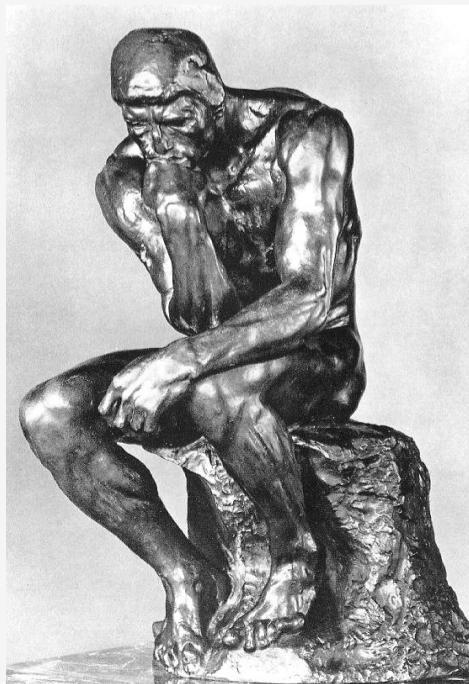
Roşnvîre kam a? Verê civakî de berpîrsîyarîya (sorumluluk)

roşnvîre çî ya?

Roşnvîre nameyê xo ra zî asena ke bi vîrê xo roşn a û roşn dana. Yanî a bi vîrê (hafîza) xo roşn dana dormareyê xo, civaka xo. Vîrê aye de çî qewimîyayo timî eyan û zelal o. A qewimîyayîşan rasterast ana xo vîr û bi zanayîşê xo rarê rast û roşnî nawnena. Roşnvîre kam ca û şertan de biba wa biba, a timî hetê/polê/terefê heq û edaletî de ya. Kure ra yew neheqîye bî a bêters û bêmenfîet vera neheqîye de vindena û rarê heqî tepîşena. Helbet sey heme însanan yew cuyê aye yo taybete zî esto. Feqet a cuyê civakî û meseleyanê miletî ra dûre nîya. Problemanê civakî reyde eleqedar bena û sere û zerrîya xo pê dejnena. Rarê çareserkerdişê meseleyanê civakî de lomeyî nêkena, şîret û xebate kena.

Helbet yew fikrê aye yo sîyasî zî esto labelê a sîyasîmedar nîya. A hertim bi nasnameyêko xoser, demokratîk, sîvîl û akadêmîk gurîyena, xebetêna. Ra û

uslubê aye timî sîvîl û demokratîk o. A meseleyan û qewimîyayîşan ser o her tim bi fehmêko rexnegîr ewnîna û bi inahewa tehlîl kena. Eke hewce kerd sey yew aktîvîste xebetîna û vera neheqîyan de polê/hetê xo belîkerdiş ra nêtersena. Beno ke

yew partî rê, sazgehî rê meylê aye bibo labelê a ganî partîzanîye nêkera. Semedê aye ganî partî, sazgeh, kes û menfîetê şexsî ra aver heq, huqûq û rastîyê evrensêlî, demokrasî û însanîye bêro. Aye het de ganî "xatirê rastîye xatirê dostî/embazî ra aver û cor ra bo." Şaşîye yan zî neheqîye kam ca ra û kam kesî ra bêro wa bêro, roşnvîre bi fehmêko rexnegîr û pozîtîf vera înan de vindena, rastîye û şaşîye bêminet vana.

Roşnvîre bi vindertîşê xo, bi hetbîyayîşê xo, bi felsefeya cuyê xo humanîst, demokratîk, huqûqnas, aşîwaz û azadîwaz a. A hertim polê/hetê mazluman û bindestan tepîşena. A bi fikr û cuyê xo mutewazî, hurmetkar, pêameyox, viraşttox û wijdanê rastî ya. Bi fehmê xo yê hîrayî fikranê newe û çîya-çîyayan rê akerda ya. Rexne ra nêtersena û eke kewte şaşîye mîyan, şaşîya xo qebulkardiş û şaşîye ra agêrayîş ra zî nêtersena û no semed ra zî nêşîkîna. dilarj@hotmail.com

Mela Beran û Seydayê Xasî

Xurşîd MÎRZENGÎ

Bi eslê xwi nameyê ci Mela Mehemed o. La te ra vanê, "Mela Beran". Mela Beran dostê Seydayê Xasî yo. Çarşîya Veşaya de dikandar o. Heya ew roce Seydayê Xasî te ra nêpersayo ke çî rê te ra vanê, "Mela Beran!"

Ew şan heya hereyê şewe Seydayê Xasî û Zîya Gukalpî yewbînan de qayîş anto. Seyda eywaney munaqeseyî ra wiştö we û şîyo mizgefte, limacê elendey sibayî kerdö û şîyo kewto ra. Roca yenî ya, go şoro xutbe biwano û vernî civatî de limac bikero. La verî ke şoro mizgefte, se-reyke dano dikanê dostê xwi Mela Beranî ro. Wazeno bi henî henek û yariyan rincaniya şewa Zîyayî dir xwi ser a berzo. Di mîyanê qisekerdişê wirdînan de, Xasî Mela Beranî ra perseno vano:

- Mela Mehemed, diyarbekrijî çî rê to ra vanê Mela Beran?

Mela Beran zî bi rîyêko hewayîş Seydayê Xasî ra vano:

- Çî rê ti nêzanê, Seyda?

Xasî vano:

- Hela min rê vace...

- Ez o Seydayê xwi rê vacî.

Seydayê min, keyê Mela Remezanî etiya, bajar de bî. La Melayê dewey Dirboy bî. Min zî hete wendêne. Di hucre de ma pancîyes-vîst feqî bî.

Mela Remezan pancîyes rocan ra reyke hameyane bajar, hîrê rocî mendêne. Di mîyanê hucre de, feqîyan vatêne, defterê Îlmê Necmî di cêbey Mela Remezanî de yo. Kes nêreseno yê defterî, her tim di cêba saqoyê yê de yo.

Ez zî newe zeweciyawa û keyê ma zî nêzdê keyê Seydayî, di harey Camî Kebîrî de yo. Seyda go bêro Diyarbekir, ez zî te dir ameya. Ma serecêr ro hamey war, ma pêşê Qerejdxaxî qedêna û resay serê Yenîyê Mîran. Seydayî va:

- Ma etiya desmacê xwi biker teze, ma eşkenê di rayîr de limacê hêreyî biker.

Seydayî saqoyê xwi vet, serê dêsê kalekey yenî de na ro û şî binê kendalê dereyî. Nêzana, qey gelacîye ameye vîrê min. Ez awnîyawa saqoyê Seydayî ra, defter di cêba saqoyî de eysayne. Min zî xwi rê va, de heya Seyda destawe ra ageyro, ez o çim te ra biçarnî. Min dest eşt defter û cêbe ra ant û kerd a. Qabê defterî kesk bi. Min bi lez, pel bi pel pêsero qelebnay. Çiyêke nûştayanê defterî ra fam nêbiyêne. Zey qanûnê fizîk û kîmyayî bî. Reqemî bi herfanê latîni û ereb bî. Rîpelê defterî pirrî, la nûştayê tîmîyan de bî. Qey ez zêde bilf bîya û min xwi kerd xwi vîr ra. Gava min sereyê xwi serê defterî ra kerd berz, Seyda kewtbî diyarê kendalî. Min leze defter kerd cêbey saqoyî, la Seydayî dî. Ez zêde şermayawa. Rûçikê min zey çakindêle bî sûr. Min waşt erd biçeleşîyo, ez te de şorî war. Seyda resa verê yenî. La vengê xwi nêkerd. Zîq hawnîya çimanê min ra. Melhefe çinêbî ke ez zey cênîyan xumara xwi bipêşî. Ez nêşkawa bihawî Seydayî ra. Min

vat qey çimanê yê ra kiley adirî û alawî dana teber. Min sereyê xwi kerd xwi ver.

Seyda bêveng bi çewt, saqo girot û da xwi ra. Bi destê rastî hezîrana xwi girote, henî ayetî wendî, hezîrane kerde berze û da mîyanê sereyê min ro.

Dîyayîşo ke min dî, ez çar lingan ser o, beranêko qerqaş, qoçê min zey mehsî û terrîyêke min wa, merdim nêşkeno bin de rayîr şoro. Qoçan ra zêdetir, terrî min rê zêde girane amîye. Hendî ez verê Seydayî de beranêkew qoçin bîya. Enka zî yê qoçî yenê verê çimê min, mendêne vaşturiya baxçevanan.

Seydayî reyna saqoyê xwi vet, desmac girot û kewt rayîr.

Heşê min sere de yo. Min bi a terrîya girane da dimayê Seydayê xwi Mela Remezanî.

Roşanê qurbanan nîzd bîyo, şar beranan gêno qey boraqe. Bi qey ke roşan nîzd o, beranî zî vay ê. Senî ma resay verê Beyrayê Mêrdînî, teberê bedenî, mişterîyê beranî ro Seydayî pêçikîyay, va:

- Seyda beranê to bi çî yo?

Seydayî fiyatêke va la bi yewbîni nêkerd.

Ez qicîya xwi ra ciqlîlî bena. Ena rey mişterîyan destê xwi dayêne paştay min ro ke bizanê ez çiqas xurt a. Ez zî ciqlîlî bena û mîyanê destanê înan ra çil dana. Yew mişterîyêko bi lengerî û qirewate waşt dest bido paştay min, min bi qoçan hêrişê yê kerd, tersan ra dest nêda paştay min.

Seydayî verê xwi da Mezatxane.

Qet vatiş feqê yê ra nêvecêno, çiyê ke min ra nêvano. Ew vernî de, ez dima. Ez nêeftarena fek te ra veradî. Ez eşkena verê xwi keye şanî, la ke henî min bigirê? Ma resay kalekey Xirbeyî, kiştayê Bircey Hewt Birayan. Cembazêk destê Seydayî girotbî û şanayêne tê. Vatê vace:

- Beranê to bi çî yo?

Mişterîyanê ke waştê min bigirê, ewil bi milê min girotê, destê xwi dayêne paştay min ro. Min zî ciqlîlî ra çindikî dayêne. Canbazêko simbelguşpane destê xwi da pašta min, min çil da. Yê va:

- Bêwayir, çiqas xurt o! To berûy day cê Mela? Kam enî bigiro bikero boraqe, go di serê Pirdê Sîratî ro zey moze derbas bibo. Eşkeno çar merdiman zî wegîro.

Min îman bi Rebê Mûsayî ard û xwi rê va, 'Ehheh! Wele hendî ez boraq a. Gelo go çawa min serebi-birnê?'

Di Xirbe de, belkî des merdiman destê Seydayî girot û şana tê, la fiyat de bi yewbîni nêkerd. Cembazan Seydayî ra vatêne, 'Ti zaf vay vanî, Mela!'

Herê, ez nata-weta çil dana, la ez nêeftarena bin-cewêke Seydayî ra dûrî kuwî.

Wele min dî Seydayî verê xwi da Çarşîya Qesaban a Kîştâ Xanê Hesên Paşayî de. Gama Seydayî ez Beyrayê Mêrdînî de zî û Xirbe de zî bazar kerdê, ez tersayêne. La enka? Kardîyê qesaban di destan de, tûjî zey estereyî. Muye birnenê. Gama verê çimê min de înan bi dest û zendanê guninan kardî dayêne palûseyî ro, tevizikî di qoçanê min ro vecîyayêne, zereyê min visîyayêne. Ez Feqî Mehemad û heşê min di sere de. La ez dimayê Seydayî, beranêko çarling. Terrî qasê fera distarî.

Yew qesab ke mile ci wekerdey û destê ci gunînî, hame. Ewilî dest eyşt terrîya min ke berz kero, min çil da. Ez ro ci geyrawa a û min bi qoçan da qorikê yê ro. Qesab tersan ra rema. Yewo fekgebolo tirtirre hame, bi destö çep qoçê min girot, dest da paştay min, ez mîyanê destanê yê ra zî pekîyawa. Yê tirtirreyî zî bi hêrs va:

- Mîratî pirra berûy werdê, merdim vano qey zozanan de çerayo, terrî kerda şerte, nêşkeno di bin de rayîr de şoro.

Yewê bîni zî va:

- Ew merdimo enî beranî bikero boraqe, wa ew tenî xwi rê vaco min boraqe da. Maneno estoranê licêyican. Merdim eşkeno espar bo û pê sînoran derbas bikero.

Seydayî û yewê herdişinî bazar kerdê û di panqotî mîyanterê înan de mendbî. Min xwi rê va, "Homa wekîl bo, ena rey ez şîya!" La Seyda zî rike keno, fiyatê xwi ra kertikêk zî nîno war. Sofî zî qewlike vetbî û Seydayî ra vatê:

- Heyran, wele xwi ra pereyê min enî yê, bibîyêne ez a yîne zî bidî, la çinî yê.

Peynî de Sofî hawnîya Seyda nêdano, va:

- Heyran, ha enî peran bigîre, beranî bide min, babo lazim nîyo, ez o serê sibayî bîyarî, ê di panqotan zî bidî.

Seydayî da qîyame û va:

- Nê!

Û verê xwi da keye. Ez zî boçîkey yê veranêdana, dima wa. Gama ma kewtî hewş, cênîya Seydayî bi hewayîş Seydayî ra va:

- To par babê xwi rê boraqe da, enî zî ma babê min rê danê.

Seyda heya etiya qet nêhawî-yabî çimanê min ra, hawnîya mîyanê çimanê min ra, ez zî bi şefqet û dexalet, lavakar hawnîyawa te ra. Min ra va:

- Ti tobe kenê?

Min bi leqnayîşê sereyî va, "Herê herê. Bi hezar Quranî!"

- Ti go reyka bîne şaşîyêka ana-yîne bikerê?

Mewlidê Kirdî - X (Ehmedê Xasî)

Eno Mebhesê Intiqalê Nûrê Peyxemberîy û Hewnanê Amîna yo

Be'dê cû nûro kû ma kerdo sena, ame bî meyman bi qeybê Amîna.

Weqto yo nûr Amîna de bî zuhûr, Amîna zî dî eceb 'izz û surûr.

Bêhisab, nîno ebed vatiş tamam, ma biker tefsîl, bizano xas û 'am.

Amîna va, "Weqto min zana kû nûr ameyo meymanîyey min bêfutûr.

Yew şewêke ez di hewnêkew şêrîn, min dî ame merdumêkew enwerîn.

'Merheba fîke Muhemmed' va hema, namê min persa û va 'Ez Adem a!'

Hem receb bî ay şewa kû Ademî

'Merheba!' va, qeybê fexrê 'alemî.

Be'dê cû şeban de yew şewe ame Şîs.

Va 'Selamu hem 'eleyke ya reis!'

Ame aşma bîne Idrîso refî'i,

va mi ra 'To rê mubarek bo yo şeffî'i!'

Ame aşmey çarine Nûh basefa,

'Es-selamu' va 'eleyke Mustefa!'

Ame aşmey pancine Hûd hewnê min,

va 'Selamu' hem beşaret qeybê min.

Weqto bî zulhîcce, Îbrahîm benam

ame va hemlê mi ra yew selam.

Va di aşmey hewtî İsmail zebîh,

'Barekellahu lekî heml-el melîh!'

Ame aşmey heştî Mûsa qey mi va,

'Ebşîrî ya Amîne bil-Mustefa!'

Ame new aşman de İsa, va mi ra,

'To rê mujdîyanî bi sultanê wera!'"

Hem dî hewnê bêhisabê nadirî.

Ger bîyê vatiş bi emrê Qadirî,

go bibo derg no kitabo nazenîn.

Belkî mûcib bo bi 'icze hazirîn.

Weqto bî şeşaşme hemlê ay ci rê.

Kerd 'Ebdullahî qesde təcîrî.

Şî Medîne, Xaliqî da nêweşî.

Qeybê 'Ebdullahî, şerbet werd û şî!

Na dunya ra yo hebîbo enwerî,

'emrê yê zî pêro vîst û panc serrî.

Weqto 'Ebdulmutilib bî baxeber,

Amîna berma û va "Ah û keser!'"

Va, "Zereyê min bî di nîmî, wey li min!

Xaliqî verda yetîm no hemlê min!"

Dar û ber pêro te dir bermay bi hal.

Hem çîqa heywanî der sehl û cibal.

Yew melek nêmend, wuriştî va "Kerîm!

Nê hebîbê to Muhemmed bî yetîm!"

Da cewabêkew letîf ay yew Rebbî,

"Baştir a yê rê bi pan' sey may û pî."

Ey gelî 'aqiltemam û 'alîyan!

Ma çî zanê qedrê durrê 'xalîyan!

Wazenê ger ma xelassîya tamam,

vatişê ma, es-selatu wes-selam.

Transkrîbe: Roşan Lezgîn

Min di rey sereyê xwi kerd berz û na ro. Bê ke ez veng vecî, min hezar sond û selewatî wendêne ke ez reyna silêko anayîn nêkena vila.

Wele Seyda ro min hame rehme, henî ayetî min ser o wendî, hezîrane xwi da mîyanê sereyê min ro û ez bîya feqîyo verîn. La çar giştî boçîke bi min wa verda. Keye de cênîya min persa va:

- Ena çî ya, heya emşo çinê bî? Min va:

- Ez nêzana, eno siba ez wiştö we, hawnîyawa mi de vecîwa.

Enaye ser o feqîyan nameyê min kerd "Mela Beran."

Seydayê Xasî gama qalê Mela Beranî kerdêne, mirdîya xwi hewayêne. Vatê, Mela Beran yewêko şîrîn bî.

Arîsto Îbo

Sînan SUTPAK

Embaz Îbo merdimêdo pale bi. Malbata ci dewlemendîye ra para xo nêgirotbî. Îbo welatperwerêdo aktîf bi. O, bi sedemo ki endamandê rêxistinda şardê kurdî rê ardimkarî kerdbî amebi tepîştîş û dekewtbi hepisxanêde Semsûrî.

Embaz Îboyî tever a emeleyîye kerdbî. Ge-ge însatan de, ge-ge Adena de hêgayandê pemeyî de ser-emeleyî kerdbî. Qandê coy bî ke ey waştê hepisxane de zî sermîyanîye bikero. La şoreşgeran rê, cayên ke şoreşgerî tede biciwîyê de, sermîyanîye winî asan nîya. Embaz Îboyî na juye fehm kerdbî tepîya şew û roje xo dabî wendene.

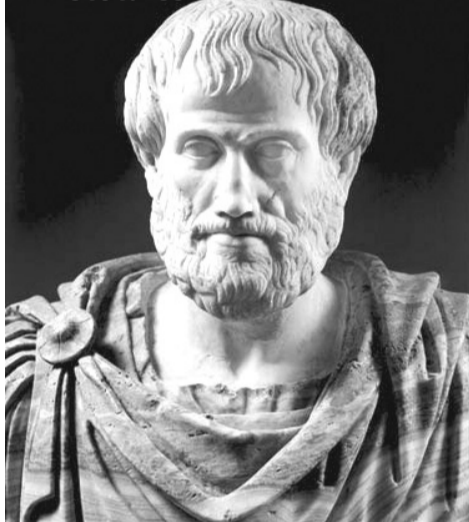
Şîyêne kitabxane de kamcîn kitabo ki perê ci vêşî yê, kamcîn kitab gird o, girotê xo dest. Muhtewaya kitabî hende muhîm nêbî. Hema gird bîyayê, tede qalê Marks û Lenîni bikerdayê, bes bi.

Embaz Îboyî bi a babeta tarîxê felsefeyî, tarîxê merdimîye, tarîxê Roma, Osmanî û Bîzansan heme wendbî. Êdî heqde heme çî de fikrêndê embaz Îboyî estbî. Perwerdeyo pêroyî de, wexto ki embaz Îboyî dest pê kerdê vatê, her kesî hazîrîya goşdarî kerdenênda dergûdila kerdê. Qandê na jewere bî ke nameyê ey "Arîsto Îbo" neyabî

pa.

Rojên ma fina ronîştîbî. Perwerdeyê ma tarîxê Kurdîstanî ser o bî. Babeta ma a ju bî ki kamcîn dagîrkerî Kurdîstan de çî polîtîka ramitbî. Dora Arîsto Îboyî bî. Ey dest kerd pê, tarîxê merdimîye de çî desthelatdarîye, çî şaristanîye ki eşnawitbî heme rêz kerdî, pêro ardî dekerdî Kurdîstan. Asûr, elam, hûrî, mîtanî, kasîdî, helenî, Îskender, Napolyon, Arîsto, berberî, bedewî, Hz. Mehemed, Îsa, Mûsa, Marks, Lenîn ûsn.

Arîstoteles

Nîyetê Îboyî û vindertene çinê bi. Embazên dest hewa da û va "Embazênê. Nika no embaz nê nameyan wina rêz keno la mi fehm nêkerd. No embaz keno ke şorbaya Kurdîstanî virazo. Kes veranêda, heme dekerdî lêndê dagîrkerdendê Kurdîstanî mîyan.

Ma rê ca nêverda."

Îbo hêrs bi û vat "Embazî tarîx ra çîyê fehm nêkerdo, ez se kera?"

Arîsto Îboyî ray û rêçê bîyayenda sermîyanîye têvdayê la bi ser nêkewtê.

Rojên ma şîbî zîyaretîya gi-rewtîyan. Cinîya embaz Îboyî amebî zîyaretde ci. Embaz Îbo bê hemdê xo zirçayê û vatê "Kes hendayê mi ne tarîx ra ne felsefe ra ne ray û rêbazda sermîyanîye ra fehm keno. Mi tever ra bi seyan a êrxatî berdê Adena, Manîsa. La ez se kena tîya de mi nêkenê sermîyan. Mi na ju rind fehm kerda ki çî rê ê sermîyanîye nêdanê mi dest."

Embazê ci ra pers kerd vat, "Qandê çiçî yo Îbo? Ma embazî tim to ra hes kenê. Se bi?" Îboyî vat "Ê mi ra hes kenê la qandê ke pereyê mi kemî yenê, ê mi nêkenê sermîyan." Hermeta ci vat, "Wîîî Îbo, ma embazan mîyan de çîyo wina zî esto?" Îboyî vat "Ti fek ci ra veradi. Eke ti şîya keye, mangaya bore biroşe û mi rê peran birîşe ki ez biba sermîyan, zewbî mi heme çî ceribna ez nêbîya sermîyan."

Hermeta Îboyî ecêb mendbî. Hebê vinderde, nefesêdo xorî ant û vat "Îbo Îbo! To hewna no xuyê xo, xo ser ra nêştê? Homa rehma xo dekerdo to pîze. Ju mangaya ma ya, pê qirika ma bena hîy, ez aye zî qandê sermîyaneyda to biroşa? Ez do na vatena to embazan ra vaja ha!"

Eşq

Bedrîye TOPAÇ

Ez niştîya ro mi cuya xo ya dirîyaya û gunekare bi derjenîya mergî kêl kerdêne. Xeylê wext bî ke zerrîya mi de waştîyê zurekerî gêrayenê. Mi înan ra hes nêkerdêne. No semed ra zewtanê înan rayîrê mi birnayêne. Velgê çimanê mi bîbî huşk û rişîyayêne. Ziwanê mi de çekuyî ziwa bîbî. Yew kefa awê çîn bîye. Teynayîya kore ginaybî zereyê mi ro. Rîyê mi tim nêzdîyê mergî bî.

Ti sey embazê pepugî nêmeyê şewe de bêveng ameyî û bî meymanê zerrîya mi. Mi ti dî, çekuyê ke mezgê mi der ê fîrar kerdî, ez lal menda. Persê mi qedîyay. Çunke cewabê cuye pêro to der ê.

Zerrîya min a kokime seba to sey wisarê ereymendeyî leze kena û xo xemelnena. Mi qet behrî nêdî. Eşqê to behrî ardî dinyaya mi. Ê behran raverde, wa goşê mi vengê behran bihesnê.

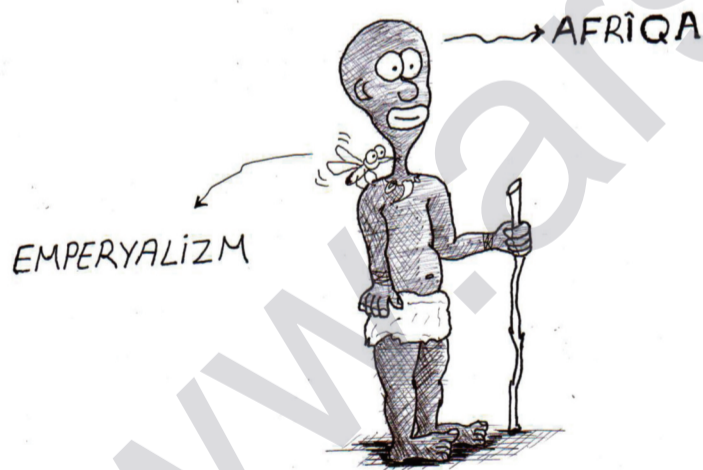
Mezgê to de welato nimite û hîra esto. Tede ca bide mi. No rîyê hardî de hendayê çimanê lulike cayê mi zî bibo. Çimanê to ra boya şîlîya dewa mi êna. Rayîr bide, wa vengê min o teyšan şîlîya çimanê to de hît bibo. Mi no şaristan de bawerîya şarê xo, xo vîr ra kerdbî. Eşqê to mi rê serwetê bawerîye ard. Mi no serwet ra dûrî merze.

Ti biwaze, ez seba to wextê vîndîbîyayî de xo ser o sey şîwaneya bêkeyîye bigeyra. Ti biwaze, ez seba to pêro wextan de emrê xo ra raverîne.

Ez seba to koyan de, kuçan de axme bena. Ez seba to teynayîya xo ya bêkese caverdana. Ez xorîniya çimanê to de vîndî bîya. Bê to rayîrê mi pêro cadayî yê. Endî eşqe mi fehm bike. Endî eşqê mi fehm bike ke zerrîya min a kokime destanê to de honik bibo. Ti kamcîn zîwanî zanena xo vîr ra bike. Çunke ez zîwanê xo de to ra hes kena...

Mucahîd BARAN

①

②

KARİKATURE

XO VÎR NÊKENO

Xo vîr nêkeno

A şewe

A saete

Û o wext

Xo vîr ra nêkeno embaz

Xo vîr ra nêkeno a şewa ke

Roşt a şme û estareya tebaxe

Kay kerdbîn serê gonîya sîneyê to yê cemedîyayî de

Xo vîr ra nêkeno embaz

Xo vîr ra nêkeno game ke bejna to

Sey vila rihane

Erdê germinî ser o dergbîyaye

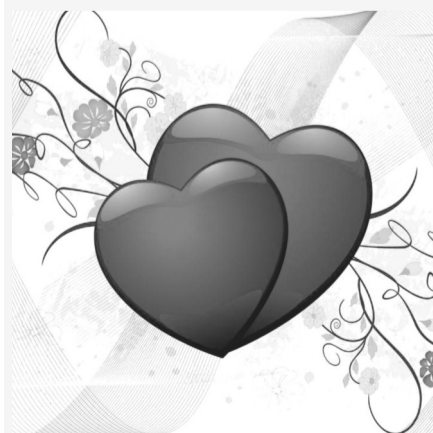
Û ey xeml û neqşê to

Xo vîr ra nêkeno embaz

Belê embazî ma xo vîr ra nêkerd

Do ma xo vîr ra nêkerî

Rohelat Aktulum

Kose û Hîrê Birayî

Wehdet SÎWANIJ

Şarê ma na seserra peyêne de hetê dewletanê kolonyalîstan ra zaf xapîya, xeyal û hêvîya xo şikîya. Dağırkeran pê dek û findan, xayî-nîye û hesudîye şar tîyevero kerd û sey xo îdare kerd. Nika ez şima rê yew mesela vana. Na mesela hal û rewşa şarê ma û dewletanê kolonyalîstan zaf hol nawnena.

Wextêk yew dewe de yew kose beno. Kose zaf feqîr beno, yew her û yew zerdê (altın) cinîya ey vêşêr sermayê ey çin beno. Şew û roje nişeno ro, pîlanan virazeno, ê planan raşaneno newe ra planan virazeno û peynî de qerarê xo dano. Kose vano, cinî, na feqîrîye hin nê-ancîyena, ti ê zerdî bide mi, ez şina bazar tucarı kena. Cinî verê cû herçiqas zerrî nêkena, la deyaxê israrê koseyî nêkena. Kose zerdê xo gêno herê xo şaneno xo ver, şino bazar. Ewnîyeno her kesî yew etîketê fiyatî milê herê xo ro aleqnayo, kamî ser o pancas, kamî ser o se banqnot, fiyatı tewr zêde di sed banqnot ha nuşte yo. Kose yew mabên de zerdê xo keno binê boça herî û hama yew etîketî ser o di hezar banqnot nuseno û milê herê xo ro aleqnenno.

Şarê bazarî çew tera çîyêk fehm nêkeno, kam vînenno helêk tera ewnîyeno vîyareno. Hîrê birayî bazarî miyan ra gêrenî yenî herê lacekî ver. Birayo qic vano gelo ma bazar de gêrayî di sed banqnot ra zêde ma fiyatê herî nêdî, çira fiyatê nê her hind zêde yo. Kose vano, herê mi zaf bi qîymet o, eke şima mirda ey cew bidî ci û şewe binê ey ra yew xalî rakerî, serê sibay o yew zerd keno. Kose nêdar keno ke birayî pê bawer nêbî, vano, eke şima bawer nêkenî, biewnî mi ewro cev rew ra dayo ey, şino yew nicika xo dano kokê boça herî ro, yew zerd binê boça herî ra kewno war. Birayî zerdî gênî ewnîyênî ke zerd heqîqî yo, vîst û çar eyarî yo. Birayî vanî, tamam, ma herê to herînenî. Kose vano, ama zerdo ewroyin ê min o. Kose zerd û di hezarî peranî xo û hîrê birayî zî herê xo gênî şinî keye.

Birayî xo miyan de yenî pê. Şewa verêne birayo pîl, şewa bîne birayo miyanên û şewa hîrêyine zî birayo qic herê xo kenî mêmân û dore wîna dewam kena. Birayo pîl herî beno keye, yew kîlime bin de rakeno û cew keno herî ver, heta serê sibayî çimê xo pira nênano, dorû-verê herî ro gêreno. Ama herê lacekî zerd nêveceno. Saeta ey debena, birayo miyanên dano ber ro, vano, bira eke to zerdê xo girawt herî hedre bike, ez ameyo herî bero. Birayo pîl fehm keno ke xapîyayo ama xo rê nêşikneno, vano, mi zerdê xo girawt û her hedre yo. Birayo miyanên herî beno keye, senî ke koseyî terîf kerdo, pêroyê şertan ano ca ama her zerd nêveceno. Birayo miyanên zî fehm keno ke koseyî ê xapênayî ama o zî xuya nêdano, roja bîne herî teslîmê birayê qicî keno.

Birayo qic herî beno keye, o zî sey birayanê xo heta serê sibayî herî rê yew ezet-îkram keno. Ama

hêvîya birayê qicî birayena, her zerd nêveceno. Birayo qic hêriş keno, her di birayan ser, vano, herî zerd-merd çîyêk nêvet, şima zûrî kenî. Koseyî ma xapênayî, haydîn ma şîrî koseyî bikişî. Her hîrê birayî sîlihê xo gênî û holarê (hefsarê) herî gêênî şinî hetê koseyî ra.

Kose senî reseno keye, o zano ke hîrê birayî heta di-hîrê rojan ramenî ey ser, o rid ra yew plan virazeno. Kose şino yew varek herînenno, varekî serebirnenno, goynî dekeno yew towre, binê fîstanê cinîke de, pîzeyê aye ser o girê dano. Kose cinîya xo ra vano, hîrê mêmânê ma yenî, eke ez to ra vacî, ma rê çay-qehwe hedre bike, o wext ti biqîre mi ser. Ez hêrs bena kardî gêna dana pîzeyê to ro, ti xo helêk bi recifne û binane mergî. Badî hêrsê mi ke vî-yart ez lulî gêna, verê sereyê to de nişeno ro, zerrîya vêşaya ra to rê lulî cenena, ti hêdî-hêdî bena ganî û werzena pay şina teber. Cinî vana, wa bo.

Yew wext ser ra şino, hîrê birayî resenî berê koseyî ver û req-teq pay-paykilî yenî ber. Kose senî ber akeno, hîrê birayî hêriş kenî ey, kose bi yew vengo nerm û sakîn vano, qey se bi, mesela çî ya? Ê vanî, to ma xapênay, herê to zerd nêvet. O vano, herhal şima cewê ey zaf da, o rid ra zerd nêvet. Ama çîyê nêbeno, teber de mevinderî, bêrîn zere, ez peranê şima bido. Birayî şinî oda de ronîşenî. Kose vano, cinî leze mêmânê ma ameyê, ma rê çay-qehwe-nan hedre bike. Cinî vana, ti werzi hedre bike, karê mi zaf o, destê mi veng nîyî. Yew koseyî ra yew cinî ra, beno yew şemate. Kose hama kardî gêno, serê pîzeyê cinî de dano piro. Towrê gonî diryeno, oda de gonî ragêrena û cinî helêk recifyena û xo dana merg.

Kose kardî dest de yew uf-puf kewno ser, yew mudet zereyê oda de çerixêno. Cinî hama ha ortê oda de dergbîyaya, bineyke hêrsê koseyî nişeno, şibake ra lulîya xo gêno verê sereyê cinî de nişeno ro û derdin-derdin zerrî ra ceneno. Cinî hêdî-hêdî dest û linganê xo leqnenno û bena ganî. Werzena pay, oda ra şina teber. Birayî benî şaş, vîndenî nêdarê kose û cinî kenî. Kose werzeno lulîya xo şibake de ronano vano, qusurê ma meewnî. Kar-halê ma ona yo. Ez hela ke hêrs bîyo, ez dano piro, cinî mîrena, badê ez lulî cenena, hewna bena ganî.

Birayî vanî ma fikrê xo bedelna, ma peranê xo peyser nêwazenî. Eke ti na lulî bidê ma, ma yenî pê. Kose her û lulî tirampe keno û her hîrê birayî kewnî têhet şinî keye. Na rey verê birayo qic lulî beno keye. Êre de birayo qic vano cinî mi rê çay bîya. Cinî ana. Cinî ra awkî vazeno, nan wazeno, qehwe wazeno. Peynî de cinî hêrs bena vana, to rê nêqerfiyayî, werze pay, ti çina wazenî, şo bigîr, ez xizmetkara to nîya! Lacek hama kardî pîzeyê cinîke de dano piro. Gonî-gonîşêr kewno cinî ser, cinî mirena û qicî dor-verê dayka xo gênî. Yew qîrî-medet bermenî. Birayo qic seke

çîyêk nêbîyo, orte de helêk çerixêno, badî ewnîyeno qicî aqil pernenî hama lulîya xo gêno verê sereyê cinî de nişeno ro. La lulî ceneno-nêceneno cinî ganî nêbena. Kewno sereyê ey ke hewna xapîyayî ama hin rîyê ey çin o biewnîyo însanan ra. Lacek kesî ra qal nêkeno.

Roja bîne lulî beno dano birayê orteyinî. Yewna roje ra dima hûmara merdena cinîyan resena hîrê. Birayî cenazayan wedarenî û çek û rextê xo têbestenî hewna ramenî koseyî ser.

Kose na rey gure pît tepîşeno, bero asinîn keno pa û şibakan pêro dês keno. Hîrê birayî dewijan ra zî ardim wazenî tîfingnan nanî pa. Ama sekenî-nêkenî nêşênî koseyî keye ra teber kerî, tepîşî.

Birayo pîl vano, wa pêroyê dewijan bêrî lojina koseyî ra gîyê xo bikerî war, o yew mudet ra pey deyax nêkero do bêro teber. Pêroyê dewijan şew û roje nêvanî, locina koseyî ro gîyê xo kenî war. Kose zî bin de betal nêvîndeno, ê gîyî sey tezeka heywanan dano dêsî ro, keno wişk, keno ciwalan û keye de îstif keno. Yew mudet ra pey keye de ca nêmaneno, şewêk yew firset vînenno vano, cinî ez yew bar wenena herî beno teberê dewe wa hebê ca hera bo. Kose her barî keno û nimitkî dewe ra kewno teber. Epey yew mudet herî rameno, çatê rayîran de binê yew dara gozêre de mola dano, barê xo ronano.

Helêk dima yew merdim holarê estora xo gêno yeno binê dare, faslê hal-xatîrî ra pey barê xo roneno vano, erey o. Ez emşo tîya de mola dano wa estorê mi asû bo (biarisîyo) ez siba rew ra kewna rayîr. Kose lacekî ra vano barê to çina yo û çar ra yenî ser a şonî? Lacek vano, ez serraf a, barê mi pêro zerd î. Ez Bexdad ra yena şina Îstanbûl. Lacek vano, la barê to çina yo, ti çar ra yenî, ser a şonî. Kose vano, ez tucarê yaqutî yo, barê mi pêro yaqut o. Ez Tehran ra yena şina Şam. Kose niyetê xo xerepnenno, hama sereyê xo de plan virazeno vano, qusurê mi meewnî ez zaf betilîyayo û rayîrê mi zaf durî yo, veneka mi ameyê, ez rake-wena. Lacekî zî niyetê xo xerepnayo, o zî pawe yo ke kose rakewo. Vano hewnê mi zî yeno, ez zî rake-wena. Kose hama xur-xure nano xo ser, pawe yo ke lacek rakewo ama hindo dî lacek werîşt. Barê koseyî wena estora xo û barê xo ca verda şî. Kose zî werzeno barê zerdanê lacekî weneno herê xo û peyser agêreno keye.

Kose hewna bi nimitkî yeno keye. Serê sibayî dewijî hewna yenî lojina koseyî ser, kerran erzenî ber û şibakanî ey, kose cêr ro zerdan înan rê erzeno, dewijî ecîb manenî. Vanî to hende zerdî çar ardî, ti

zerdan erzenî ma? O vano ehmeqên, mi gîyê şima dês ra kerd wuşk, kerd ciwal û berd dewanê derûdorî de bedelna bi zerdan.

Hîrê birayî dewijan ra vanî, ma zaf zerar dîyo, verê pêro bêrîn lojina ma ra gîyê xo bikerî. Dewijî yew mudet pîl-qic heme kes şino lojina birayan ro gî keno war. Ê bin de gîyî dês ra kenî wişk, kenî ciwala benî dewan ra çarnenî, kam dewe şinî dewijî pey înan yarî kenî. Ê fehm kenî ke hewna xapîyayî.

Birayî zaf hêrs benî, vanî na rey ma gerek kose û banî pîya biveşnî. Kose mesele fehm keno, vano cinî ez ha remena û ti zî biewnî çareyê sereyê xo. Eke ti kewta tengane, zerdan bide wa kes qarîşê to nêbo. Ê yew firsend vînenno keye ra pereno teber. Dewijî vînenî û xeber danî yewbînan, kose remeno û hîrê birayî bi dewijan ra kewnê koseyî dima. Dewijan ra kamî torzîn, xincer, kalme, zope çina ke kewt bi dest, girewto kewtî koseyî dima. Koseyî gelêk mesafe visto mabênê xo û dewijan, serê yew pirdî de rastê yew şiwane û pesî yeno. Şiwane vano, qey se bi, ti çira remenî, nê dewijî çinayî ra kewtî to dima, to ra çî wazenî?

Kose vano, yew keynaya axayê dewa ma esta, zaf rind a. Wazenî bidê mi ama ez nêwazena. O rid ra kewtî mi dima. Şiwane vano, eke ez bibînî mi qeubul kerdî. Keyna hem rind a û hem zî keynaya axayê dewe ya.

Kose ca de rayîr nawneno ey, vano bê ma cilanê xo bibedilnî û ti şo keynaya axayî bigîre, ez xo rê şiwaneyî kena. Hama o ca de cilanê xo bedilnenî. Kose pesî gêno şino û şiwane serê pirdî de vindeno vano, tamam ez keynaya axayî gêna, ama qelebalixê dewijan hind hêrs bîyî, kamo ke reseno ci dano piro. Şiwaneyî kişenî pird ro erzenî mîyanê awa çemî.

Kose yew roje dima pesî gêno şino dewe. Dewijî vanî ma ti kiştî û eştî awe, to no pes çar ard?

Kose vano Homa şima ra razî bo. Wexto ke şima ez kiştê eşta awe, binê awe de mi senî çimî xo akerdî, çiqas ez ewnîyayo, pêro mêşna yê. Vizêrna ez xebitîyayo ançax mi nê ardî hama o ca ha pîrr mêşnayî.

Nê qalanê koseyî ser o dewijan ra kes paweyê kesî nêvîndeno. Di tenê îxtîyarî nêşênî vazdî, ca manenî. Ê bînî kam reseno serê pirdî xo sereyî ser erzeno mîyanî awa çemî. Tebî, kes ganî nêxelisîyeno, pêro xeniqênî.

Di kesê îxtîyarî û kose hela ke yenî serê pirdî ewnîyênî dewijî pêro xeniqîyayî. Her di îxtîyarî bi çimêkê hesudî ewnîyênî koseyî ra, kose o ca ra di hebî torzînan gêno şino ver bi îxtîyaran. Vano mi şima rê zaf neheqî kerde, zaf guneyê mi virazîya. Nê torzînan bigêrîn, ez mabênî şima de vindena, şima torzînan hawanî, mi ke wa hîrê, şima her di têdir torzînan sereyê mi de pirodîn. Îxtîyarî hama hêrs ra torzînan darênî we, kose mabênî înan de senî vano yew-di-hîre, xo ceneno erd ro. Îxtîyarî torzînan sereyê yewbînan de danî piro, her di pîya mirenî. Kose tuk û tena yeno dewe, dewe de kes nêmendo pêroyê mal û milkê dewijan ser o roneno.

Hûmara 2. ya Kovara ŞEWÇILA Vejîya

Hûmara diyine ya kovara edebî-hunerî ŞEWÇILA ke safî bi kirdkî weşanîyena, bi eseranê neweyan ke ro edebîyatê ma yê modernî zêdnayê, vejîya.

Na hûmare de xususîyeto tewr muhîm no yo ke eserê hîrê cinîyan tede ca girewto. **Bedriye TOPAÇ** bi nuştayê xo "Cinî" û şîra xo "Seba To", **Xurbet ORÇEN** bi şîra xo "Hesrê Çimanê Mi" û **Neşe BABIJ** bi nuştayê xo "Qeçekîya Mi Boya Rihanî Bî" hûmara diyine ya ŞEWÇILA de ca girewto.

Cinîyan ra teber zî gelek xortan newe dest bi nuştîş kerdo. **Osman TETİK** bi şîra xo "Dejê Ceylane", **Ferat KAYA** bi şîra xo "Dejê Barî", **Weysel HANYILDIZ** bi şîra xo "Zerra Betilîyaya" reya verêne kovara ŞEWÇILA de ca gênê.

Hewna Bîlal ZÎLAN bi şîra xo "Kam o Ez?", **Alî Aydın ÇİÇEK** bi şîra xo "Asmên" û bi hikayeya xo "Çila", **Newzat DODANIJ** bi şîra xo "Şewe û Xirabiye" û bi analizê xo "Hikayanê Roşan Lezginî de Teswîrî", **İsmail GUVEN** bi hikayeya xo "Saya Sûra Girde", **Huseyîn Karakaş** bi hikayeya xo "Vaye" û bi nuştayê

xo "Soro û Romannuştoxîya **Deniz Gunduzî**", **Mehmed YERGİN** bi analizê xo "Mela Mehmed Eliyê Hunî û Mewlidê Ey", **Murad CANŞAD** bi nuştayê xo "Xem" û "Marwer", **Roşan LEZGİN** bi analizê xo "Edebîyatê Modern yê Kirmanckî (Zazakî)" û hikayeya xo "Nêweşîya Diyarbekirî", **Xurşid MÎRZENGÎ** bi hikayeya xo "Şindokê Mêrdeyan", **Mehmed Elî SADIQ** bi şîra xo "Bê to" û **Xerîbzeman** bi şîra xo "Adirê Eşqî Taca Sereyî ya" na hûmare de ca gênê.

Nînan ra teber, çend eserê ke ziwananê xerîban ra seba kirdkî ameyê açarnayene zî na hûmare de ca girewto. Hikayeya hikayenuştoxê namdarî yê farisan **Sadiq HÎDAYETÎ** "Kutiko Veradaye" fariskî ra, hikayeya hikayenuştoxê galîzyayijî **Séchu SENDE** "Hewnan de zî Ez do Ziwanê Xo Vîndî Nêkerî" û şîra **Cahîd Sidqî TARANCI** "Ez Welat Wazena" tirkî ra seba

ŞEWÇILA
kovara edebî hunerî hamnan 2011

2

Bedriye TOPAÇ : Cinî
Xurbet ORÇEN : Hesrê çimanê mi
Neşe BABIJ : Qeçekîyami boya rihanî bî
İsmail GUVEN : Saya sûra girde
Osman TETİK : Dejê Ceylane
Séchu SENDE : Hewnan de zî ez do ziwanê xo vîndî nêkerî
Sadiq HÎDAYET : Kutiko veradaye
Weysel HANYILDIZ : Zerrîya betilîyaya
Alî Aydın ÇİÇEK : Çila
Mehmed YERGİN : Mela Mehmed Eliyê Hunî û Mewlidê ey
Newzat DODANIJ : Şewe û xirabiye
Ferat KAYA : Decê barî

madî yê di heskerdaxanê kirdkî ameya çap kerdene û tiya ra pey zî bitaybetî bi ardimê yew heskerdaxî do hîna gelek hûmarî bêrîn çap kerdene.

Roşan LEZGİN peynîya nuştayê xo de veng ro wendoxan keno ke seba yewna hûmare şîr, hikaye, xeber, kritik û nuştayanê xo yê edebî-hunerî-estetîkan kovare rê bişirawîn.

Kovari seba averşiyayîşê edebîyat, huner û bitaybetî ziwane mîletêk zaf muhîm ê; kovari sey wendegehan ê. Zafê kadroyê mîletêk; nuştox, şair, edîb, rexnegîr, hunermend, ziwanzan û akademîsyenî çarçewaya xebata kovaran de vejênê meydan, aver şinê. Û xora mîletêk bi sayeyê kadroyanê xo yê winasîyan bena netewe. Hûmara diyine ya kovara ŞEWÇILA zî naye nişan dana.

Badê kovara kulturî ya safî bi kirdkî **Vateyî**, kovara edebî-hunerî **ŞEWÇILA** averşiyayîşê edebîyat û hunerê kirdkî de cayê xo pêt gêna.

NAMEYÊ VILAN

Amadekar: Ehmedê Dirihî

simbil (Çewlîg)
simbile (Lîcê)
sinbile (Gêl)

Kurmanckî: belazîz, kildan, lolo, sumbil, sumbul, sunbil, yaqûta şîn

Sorankî: simil, simbol

Gorankî: sumbol, sunbul, sunbûl

Latînkî: Hyacinthus orientalis

Tirkî: sümbül

Dayê

Dayê!
Tî serê sineyê mi de dar û pel
Ez serê dare de velg
Va yeno
Ez ginen serê sineyê to
To Muzir de owkî simite
Ez to de siîta Muzir simo
Dayê bihuye, diyax bêro mi
Ez îta hêştiraya çimê to
To uca çimê hêştiraya min a

Duzgun Axdat

Zafî ameyî, çî û çî waştîy
Peynî de dinya caverday şîy
Seke ti do qet nêşirî ne?
Ê ke şîy zî pêro sey to bî
Umer Xeyam

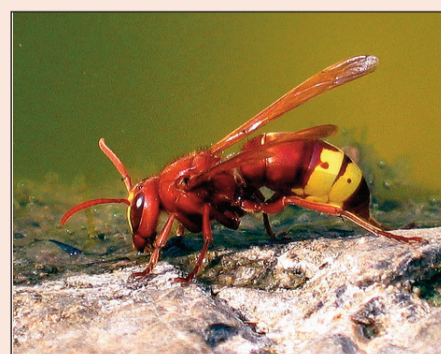
Tadayox: Mehmed YERGİN

NAMEYÊ HEYWANAN

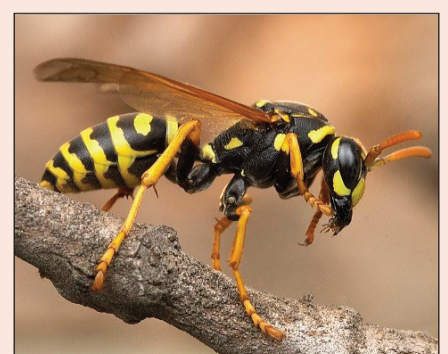
Amedekar: Roşan Lezgin

hinge (m),
mêsa hingimênî (m)

mozebeşe (m),
çaringe (m)

zerqete (m)

Not: Nameyê makî (bi tirkî: dişil) bi (m), nameyê nêrî (bi tirkî: eril) bi (n) îşaret bîyê.